

Asia: VN/18285/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tehy ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslakia. Esitys tarkentaisi päiväkodin henkilöstön mitoitukselta poikkeamisen alaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi varhaiskasvatushenkilöstöön kuuluvan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai epäkohdan uhasta sekä ilmoituksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä epäkohdan, tai sen uhan, poistamiseksi.

Päiväkodin mitoitukselta poikkeaminen (36 §)

Tehy kannattaa ehdotettua muutoksen pykälään 36 §. Lakiin lisättävä tarkennus on OKM:n ohjeistuksessa jo tälläkin hetkellä, mutta ohjetta on noudatettu hyvin vaihtelevasti. Ohjeen muuttaminen velvoittavaksi pykäläksi on tärkeä askel oikeaan suuntaan. Samalla tulisi muuttaa tapaa, jolla mitoitus tarkastellaan. Henkilöstömitoitusta tulisi tarkastella ryhmäkohtaisesti eikä päiväkotikohtaisesti niin kuin nyt tehdään. Silloin päästään tilanteeseen, jossa mitoitus toteutuu jokaisen lapsen kohdalla koko päivän ajan.

Samalla tulee pykälän alla olevat lauseet selkiyttää:

”Päiväkodissa voidaan poiketa 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista, jos lasten keskimääräiset varhaiskasvatuspäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti yhtäaikaisesti päiväkodissa enempää kuin suhdeluku edellyttää selkiyttää.” Lauseet tulee kirjoittaa muotoon, joka on kaikille lukijoille ja erityisesti lain tulkitsijoille ymmärrettävä. Kuten luonnoksen tekstissäkin (kpl 2.3) käy ilmi on lauseet hankala ymmärtää.

Esityksen sivulla 12 on esitetty vaihtoehto pykälän 36 § muuttamiselle. Tehyn näkemyksen mukaan esitetty vaihtoehto vahvistaisi pykälän 36 muutosta ja helpottaisi mitoituksen laskemista. Vaihtoehdot eivät siis sulje pois toisiaan vaan täydentävät toisiaan.

Vaihtoehtona on esitetty, että varhaiskasvatusasetuksen 1 §:n 2 momentin mukainen osapäiväisiä kolme vuotta täyttäneitä lapsia koskeva suhdeluku 1/13 poistettaisiin.

Sen lisäksi että erillinen osapäiväisten mitoitus on vaikea soveltaa asettaa se lapset eriarvoiseen asemaan. Käytännössä osapäiväiset lapset, jotka ovat enintään 5 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa, saavat vähemmän aikaa ja huomiota kasvatusvastuullisilta koska heitä on enemmän per kasvattaja.

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus (54 a §) ja Toimenpiteet ilmoituksen johdosta (54 b §)

Pykälä henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta on tärkeä ja erittäin kannatettava. Lapsen etu, varhaiskasvatuspalvelujen laadun varmistaminen sekä lain tavoitteiden toteutuminen edellyttävät sitä, että mahdolliset epäkohdat ilmoitetaan avoimesti ja korjataan viipymättä.

Epäkohtiin puuttumista ei saa haitata henkilökunnan pelko kielteisistä vastatoimista.

Pykälän toimeenpanoon tulee kiinnittää erityistä huomioita. Tehyyn tulleiden yhteydenottojen perusteella on tavallista, että työntekijään, joka ilmoittaa epäkohdista, kohdistetaan vastatoimia. Pykälässä edellytetään kirjallista ilmoitusta epäkohdista. On toivottavaa, että esim. sähköposti on riittävä tapa tehdä ilmoitus, jotta kynnys ilmoituksen tekemisestä ei olisi liian korkea. Monet kielteiset vastatoimet johtuvat puutteellisesta johtamisosaamisesta. Myös sen takia on toimeenpanoon kiinnitettävä suurta huomioita, jotta kielteisiä vastatoimia ilmoituksen tehneeseen ei enää ilmene.

Lisäksi esitämme, että OKM käynnistää valmistelutyön varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen palauttamiseksi lapsen tarpeiden mukaiseksi. Nyt jo on nähtävissä, että vuodesta 2030 toteutettavaksi tarkoitettu henkilöstörakenteen muutos ei vastaa erityisesti alle 3-vuotiaiden

kasvun, kehityksen ja oppimisen tarpeisiin. Samalla on aiheutunut merkittävää haittaa varhaiskasvatuksen henkilöstön pysyvyydelle, työilmapiirille ja työssä jaksamiselle.

Alle 3-vuotiaille laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut edellyttävät ikäryhmän tarpeen mukaisen lastenhoitajaresurssin käyttämistä. Esitämme, että näissä ryhmissä kaksi kasvattajaa kolmesta ovat varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden omaavia kasvattajia. Tämä henkilöstörakenne on kustannustehokas ja tarkoituksenmukainen, sekä helpottaa työnantajia rekrytoimaan pysyvä ja sitoutunut henkilökunta. Samalla helpottuu opettajaresurssin toteuttaminen yli 3-vuotiaille. Esittämämme henkilöstörakenne takaa myös tarvittavan hoidon ja huolenpidon alle 3-vuotiaille lapsille.

Esitys pykäläksi:

Päiväkodissa alle 3-vuotiaiden ryhmässä tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä kolmanneksella olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, kahdella kolmanneksella tulee olla varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

Kuten esityksessä todetaan:

Riittävä henkilöstömitoitus ja varhaiskasvatushenkilöstön ilmoitusvelvollisuus varmistavat varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamista ja varhaiskasvatuksen toteuttamista varhaiskasvatuslain edellyttämällä tavalla. Näin ollen nämä toimet edistävät varhaiskasvatuksen laatua. Riittävä henkilöstömäärä parantaa varhaiskasvatuksen työskentelyolosuhteita ja vaikuttaa myös työhyvinvointiin. Tämä puolestaan saattaa lisätä varhaiskasvatusalan vetovoimaa.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan Liiton kanssa.

Helsingissä 18.11.2020

Millariikka Rytkönen Kirsi Sillanpää

Puheenjohtaja

Johtaja

Tehy ry

Tehy ry

Lisätietoja: Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Tehy ry,
eva.siitonen@tehy.fi

Siitonen Eva
Tehy ry